

1839
Juli 1839

Magistraten Levning og Lærelse

L O V,

angaaende

NB Rana
Depotbiblioteket

H a a n d v æ r k s d r i f t e n.

Stockholms Slot den 15de Juli 1839.

Christiania.
Trykt hos Chr. Grøndahl.

1814
1815

[Faint handwritten text]

[Large, faint, stylized letters, possibly 'L. O. O. V.']

Depotbibliothek
113 Raum

[Faint text]

[Large, faint, mirrored text, possibly 'L. O. O. V.']

[Faint text]

[Faint text]

Si Carl Johan, af Guds Raade Konge til Sverige og Norge, de Gothers og Wenders;

Gjøre vitterligt: At Os er bleven forelagt det nu forsamlede ordentlige Storthings Beslutning af 20de Juni dette Aar, saalydende:

Første Capitel.

Om Haandværkslaug og Laugsamlinger.

§. 1.

Intet Haandværkslaug maa herefter oprettes, eller noget, som engang er ophævet, fornyes.

§. 2.

Ethvert nuværende Laug ophører, naar

- a. enten samtlige dets nuværende Mestere, eller de tilbageværende af disse, ere enige om at hæve det, eller
- b. de nu for Tiden værende Mestere i samme enten ere døde eller udgaaede af Laug.

§. 3.

Ethvert nuværende Laug er pligtig til, under Tab af sin Laugsret, inden sex Maaneder efterat denne Lov er traadt i Kraft, at indsende gennem Dyrigheden til vedkommende Regjerings-Departement en fuldstændig Fortegnelse over samtlige Laugets Medlemmer og noiagtigt Dpgivende om den Hjemmel, som havees saavel for

Lauget i Almindelighed, som for hver enkelt Mester i samme. Saafremt nogen Mester forsømmer inden tre Maaneder efterat Dpfordring fra Lauget er skeet, at afgive den Dplysning, som for hans Vedkommende maatte udfordres, skal han ansees som om han var antagen i Lauget, efterat denne Lov er traadt i Kraft.

§. 4.

De som ville være Mestere i et Haandværk, der har Laug i den Kjøbstad, hvor de agte at nedsætte sig, ere pligtige at indtræde i Lauget, og nyde da de med Lauget forbundne Rettigheder, indtil Lauget ifølge denne Lovs § 2 ophører.

§. 5.

Forsaauidt Haandværk af forskjellig Beskaffenhed ere samlede under eet Laug, kan dette med Kongelig Tilladelse deles, naar det maatte ansees fornødent, og Lauget ansøger derom.

§. 6.

De Mestere i en Kjøbstad, som for Tiden henhøre til et i en anden Kjøbstad i Riget værende Laug, kunne, forsaauidt de ønske det, vedblive at være Medlemmer af et saadant Laug, med de dermed forbundne Rettigheder og Pligter, dog uden at derved Nogen i den Kjøbstad, hvor intet Laug er, skal kunne forhindres fra sammesteds at drive Haandværket. Derimod skal det for Fremtiden ikke tillades Nogen, som nedsætter sig andetsteds end i den Kjøbstad, hvor et Laug har sit Sæde, at optages som Medlem af samme, og naar en Mester fraslytter dette Sted, ophører for ham Forbindelse med Lauget, indtil han igjen sammesteds maatte nedsætte sig, da han ansees som en i Lauget indtraadt nye Mester.

§. 7.

Ethvert Laug skal, forsaauidt det har det fornødne Antal Medlemmer, have en OIdermand og to Bisidderer. Laugets Medlemmer vælge disse af deres egen Midte ved fleste Stemmer. OIdermanden vedbliver sin Bestilling i eet Aar, Bisidderne derimod i to Aar, saaledes at den Eldeste hvert Aar afgaaer. De Afgaaende kunne igjen vælges, hvis de dertil ere villige.

§. 8.

OIdermandens Pligt er at paasee Orden i Alt, hvad der vedkommer Lauget; at vaage over, at de om Laugene givne Bestemmelser kundgjøres og overholdes; at hemme og paatale Misbrug, som maatte have indsneget sig i Lauget, eller Forurettelser, som maatte tilføies det af Andre; at forberede og i Laugets Samlinger foredrage Alt, hvorom dets Beslutning bør indhentes; i Forening med Bisidderne saavel at afgive de Erklæringer og Betænkninger, der af offentlige Auctoriteter maatte affordres,

som at aflægge Rigtighed til Lauget for dets Indtægter og Udgifter, og Alt, hvad der af ham paa dets Begne er foretaget.

§. 9.

De tvende Bisiddere skulle gaae OIdermanden tilhaande i Alt, hvad der vedkommer Lauget, og underskrive tilligemed ham saavel Laugets Protocol, som de Dokumenter, der fra Lauget udfærdiges. O OIdermandens Forfald paaligger det den ældste Bisidder at overtage de af hans Forretninger, som ikke taale Udsættelse.

§. 10.

Ethvert Laug skal have sin egen Laugskasse, hvis Indtægter bestaae i:

1. alle Laugskassen tilfaldende Bøder;
2. de i §§ 32 og 51 bestemte Kjendelser i Anledning af Mesteres Indtrædelse i Lauget, og for Lærebrevs Udfærdigelse;
3. de Bidrag af Laugets Mestere, som disse ved Stemmesleerhed vedtage at erlægge, enten til visse bestemte Tider, eller til Bestridelse af særdeles Udgifter. Disse Bidrag udlignes paa Mesterne og Laugsmesteres haandværksdrivende Enker, i Forhold til den Arbeidskraft, hvormed Haandværket drives. Indtil eet Aar efter Forfaldstiden kunne Bidragene inddrives ved Udpantning uden Dom. De kunne ved Stemmesleerhed eftergives Mestere eller Enker, som ere komne i trængende Forfatning.

§. 11.

Af Laugskassen udredes:

1. Løn til Laugsskriveren, forsaavidt samme af Laugets Medlemmer er tilstaaet, Udgifter ved Protocollers Anskaffelse og andre nødvendige Udgifter for Lauget; og desuden, forsaavidt tilstrække kan, og saadan Udredelse hidtil har fundet Sted,
2. ugentlig Understøttelse til de Mestere, Enker og Svende, som ved uforstyldt Sygdom hindres fra at drive deres Haandværk, og mangle Evne til selv at bekoste deres Kuur og Pleie;

Disse Udgifter skulle dog igjen godtgjøres Laugskassen af Bedkommende, naar de dertil erholde Evne.

3. de nødvendigste Begravelsesomkostninger for trængende Mestere, disses Enker eller Svende;
4. Understøttelse til Svende, som reise paa deres Haandværk, og intet Arbeide kunne erholde hos nogen af Stedets Mestere.

Forsaavidt Svendene have egen Kasse, og deraf kunne hjælpes, have de ikke Afgang til Understøttelse af Laugskassen.

§. 12.

Hvorledes der ved et Laugs Ophævelse skal forholdes med de Fonds, som ganske eller tildeels tilhøre samme, bliver, forsaavidt Laugets Mestere ikke forinden have afgivet nogen Bestemmelse derom, at afgjøre ved Kongelig Resolution; dog at det saavel ved denne, som ved den Bestemmelse, Laugsmesterne selv maatte fatte, bliver at iagttage, at Enhver, som forhen har havt Afgang til at nyde Godt af disse Fonds, fremdeles beholder denne, og af den Anvendelse, som ved Testamenter eller Gavebreve maatte være fastsat for enkelte deslige Fonds, saavidt de forandrede Omstændigheder tillade det, bibeholdes.

§. 13.

Enhvert Laug skal være forsynet med Protocoller eller Laugsbøger, som af Magistraten ere autoriserede, hvori Fortegnelse over Laugets Dokumenter, dets løse og faste Eiendomme, over Mestere, Svende og Dreng, samt dets Forhandlinger, skulle indføres.

§. 14.

Enhvert Laug bør have en Skriver, som antages og affædiges af Aldermanden og Bisidderne. Han har at affatte og paraphere de Dokumenter, som udfærdiges fra Lauget, samt føre Protocollerne og Regnskaberne. Han skal ligeledes foranstalte dets Medlemmer og øvrige Vedkommende tilfagte til Møde i Laugsfamlingerne ved yngste Mester.

§. 15.

Laugets Kasse, Segl og Protocoller beroe hos Aldermanden, som tilligemed Skrивeren staaer til Ansvar for, at de sidste føres ordentligen.

§. 16.

Det paaligger Magistraten at have Tilsyn med Laugene, at vejlede Aldermanden og Bisidderne under Haandhævelsen af Laugenes Rettigheder, og at vaage over Efterlevelsen af de Love og Anordninger, som angaae Laugene. Den skal paasee, at Laugsfamlingerne holdes med Orden, at der aflægges vedbørligt Regnskab for Laugets Kasse, samt at de Laugene vedkommende Love og Anordninger blive i Laugsfamlingerne oplæste. Til den Ende skal stedse en Magistratsperson være tilstede og have Forsæde, dog uden Stemmeret. Forhandlingerne underskrives af ham tilligemed Aldermanden og Bisidderne.

§. 17.

Laugsfamling skal ordentligviis, saafremt nogen af de i § 18 omhandlede Forretninger gjøre det nødvendigt, holdes een Gang i hvert Kvartal paa Raadhuset

eller andet passende Sted, til saadan Tid, som Magistraten efter Overlæg med OIdermændene og Bisidderne bestemmer.

§. 18.

I Laugsamlingen bør OIdermændene

A. underrette Lauget om

1. Alt, hvad der af ham paa Laugets Vegne er foretaget;
2. de Haandværksklassen vedkommende nye Love og Anordninger;
3. Laugskassens Tilstand, dens Indtægter og Udgifter siden sidste Møde;
4. Laugets Personale, og om nogen Afgang i Lauget ved Dødsfald eller Bortflyttelse er skeet;
5. hvad Affætning af Varer og Arbeide, Lauget i Almindelighed har havt, enten indenlands eller udenlands; om dets Haandværk enten har gjort Fremgang eller er gaaet tilbage, og de rimelige Aarsager dertil;
6. nye Opfindelser, til Fordeel for nogen Haandtering, vedkommende Lauget, ere komne til hans Kundskab;
7. nogen Mesters Enke behøver en duelig Svend til at forestaae hendes Værksted, i hvilket Tilfælde han opfordrer Mesterne til at opgive en saadan.

B. forevise de indleverede Svendestykker, som siden sidste Møde ere forfærdigede;

C. modtage forfaldne Bidrag til Laugskassen.

Endelig vælges OIdermænd og Bisiddere i de Afgaaendes Sted, saa ofte saadant gjøres fornødent.

§. 19.

Forfaavidt de i § 18 berørte eller andre Gjenstande maatte gjøre overordentlige Samlinger fornødne, bliver med Hensyn til samme i Henseende til Sted, Tid og Berammelse at forholde efter § 17.

§. 20.

I enhver Laugsamling skal et Exemplar af denne Lov være tilstede, under Mulct for OIdermændene af een Speciesdaler til Laugskassen.

§. 21.

Enhver i Kjøbstaden boende Laugsmester, saavelsom enhver Svend sammesteds, er, forfaavidt han ei ved lovligt Forfald hindres, pligtig til, naar han tilsiges, og det betydes ham, at hans Nærværelse, i Særdeleshed formedelft noget forekommende Laugsaanliggende, er fornøden, at møde for sit Laug OIdermænd og Bisiddere i eller udenfor Laugforsamlingerne, under Mulct til Laugskassen fra fire og tyve Skilling til een Speciesdaler.

§. 22.

Enhver, som har noget i Laugssamlinger at foredrage, skal henvende sig til den tilstedeværende Magistratsperson, Aldermanden og Bisidderne.

§. 23.

Afholdes Laugssamlinger uden Magistratens Samtykke, er Alt, hvad deri foretages, ugyldigt.

Andet Capitel.

Om Mestere i eller udenfor Laug og Andre, som til Haandværksdrift i Kjøbstæderne ere berettigede.

§. 24.

I Kjøbstæderne skal Enhver være berettiget til at ernære sig som Mester i de Haandværk, som paa Stedet ikke have Laug, og i saadan Egenkab at holde Svende og Dreng, dog at han derpaa erhverver Borgerkab, undtagen hvor borgerlig Næring efter specielle Love kan drives uden Borgerkab. For at erholde saadant Borgerkab, skal han tilveiebringe 2de troværdige Mænds Attest for at være duelig i det Haandværk, hvorpaa Saadant forlanges, hvis han ikke vælger at aflægge Mesterprøve paa den i efterfølgende Paragrapher bestemte Maade; dog skal denne Bestemmelse ikke gjælde i de Kjøbstæder og for de Haandværk, i hvilke Borgerkab til at ernære sig ved Haandværk hidindtil har været at erholde, uden at Bedkommende har pligtet at bevise sin Duelighed deri. I ethvert Haandværk, som paa Stedet er undergivet Laug, skal han, paa hvad Maade end Duelighed i Haandværket er erhvervet, være forbunden til at gjøre Mesterstykke, undtagen naar han i nogen anden Kjøbstad i Riget, hvor der i Haandværket er Laug, har afslagt saadan Prøve. De saakaldte Svende- og Mesteraar bortfalde for Fremtiden.

§. 25.

Den, som attraaer at aflægge Mesterprøve, har at henvende sig med Begjering derom til Magistraten, der saasnart muligt udnævner, efter Omstændighederne, fra 2 til 4 Mænd, helst iblandt Mestrene i det Haandværk, hvori Prøve skal aflægges, hvilke Mænd skifteviis skulle føre Tilsyn med, at Bedkommende selv forfærdige Mesterstykket, hvorhos Magistraten tillige, forsaavidt Haandværket paa Stedet er undergivet Laug, bestemmer, hos hvilken Mester Arbeidet skal forfærdiges. Hvis Haandværket derimod er udenfor Laug, da har den, som vil aflægge Mesterprøve, selv at sørge for Værksted og Redskaber.

§. 26.

Hvori Mesterprøven i ethvert Haandværk skal bestaae, bestemmes af Kongen, hvorved Hensyn tages til, at Prøvestykkerne ikke ere enten meget bekostelige eller vanskelige at affætte.

§. 27.

Afgang til Værkstedet skal, forsaavidt Haandværket paa Stedet er undergivet Laug, tilstaaes de Vedkommende, som aflægge og tilsee Prøven, og Brugen af de til Prøven fornødne Haandværksredskaber og Indretninger indrømmes, alt uden Betaling, hvis Mesterstykket antages. I alle Tilfælde erstatter den, der har aflagt Mesterprøven, den Skade, Værktøiet maatte have lidt ved skjodesløs Behandling.

§. 28.

Vægrer Nogen sig for at efterkomme hvad der med Hensyn til den Mesterprøve, som en Anden skal aflægge, paaligger ham efter §§ 25 eller 27, bøder han fra 2 til 20 Speciesdaler.

§. 29.

Naar Mesterstykket er færdigt, forevises det for Enhver, som attraaer at beskue det, til Tid og Sted, som Magistraten bestemmer og betimeligen bekendtgjør, hvorefter det bedømmes af fem retskafne og sagkyndige Mænd, som enten for ethvert enkelt Mesterstykke, eller for de flere af samme eller lignende Haandværker, som i et længere Tidsrum maatte komme under Bedømmelse, ere af Magistraten og Formændene dertil udnævnte. Iblandt disse Mænd maa der ikke være flere end to Mestere i det Haandværk, hvori Prøven aflægges. De Bemærkninger, som Nogen over Prøvestykket maatte ville afgive, modtages til Derveielse under Bedømmelsen, som til den Ende bør udstaae i 3 Dage, hvis Nogen ved Foreviisningen af Prøvestykket har forlangt saa lang Frist til at indgive Bemærkninger derover.

§. 30.

Forkastes Mesterstykket ved Stemmesleerhed, skulde Grundene, hvorfor det er skeet, indføres i en Protocol, som alene benyttes til de ved Bedømmelse af Mesterprøver forefaldende Forretninger. Denne føres og opbevares af Raadstueskriveren. Udskrift deraf meddeles Vedkommende paa Forlangende. Den, hvis Mesterstykke er forkastet, maa ei melde sig til nyt Mesterstykkets Forfærdigelse, førend efter idetmindste et halvt Aar, og bør han, forsaavidt Haandværket paa Stedet er undergivet Laug, erstatte Afbenyttelsen af Værkstedet og Værktøiet efter Skjon af de 5 til Mesterstykkets Bedømmelse udnævnte Mænd.

§. 31.

Naar Nogen efter aflagt Prøve er befunden duelig som Mester i et Haandværk, bør derom af de i § 29 nævnte Mænd udfærdiges Mesterbrev, og hans Navn, Alder, Fødested med videre fornødent, indføres i den i § 30 nævnte Forhandlingsbog.

§. 32.

For Udskrifter af Forhandlingsbogen betales som for Udskrifter af Underrettsprotocoller, og for Udfærdigelse af Mesterbrev samt Indførelse i Forhandlingsbogen efter § 31 betales een Speciesdaler. Betalingen tilfalder i begge Tilfælde Raadstueskrivervæn, imod at han udreder alle med Forhandlingsbogens og Skrivematerialiernes Anskaffelse samt Mesterbrevets Udfærdigelse forbundne Udgifter. Hører Haandværket under Laug, erlægges den, som til Mester er antagen, ved Indtrædelsen i Lauget to Speciesdaler til Laugskassen.

§. 33.

Befindes et Mesterstykke ei af Bedkommende selv at være forfærdiget, skal Udgang til Mesterrettighed være ham formeent i de første tre Aar, og desuden han, saavel som Enhver, der har deeltaget i hans uredelige Forhold, bøde fra 10 til 50 Speciesdaler, hvilken Mulet, forsaavidt Haandværket paa Stedet er undergivet Laug, tilfalder Laugskassen.

§. 34.

Til at erholde Borgerskab som Haandværksmester udfordres, foruden de Egenstaber, som i Almindelighed ere foreskrevne med Hensyn til Borgerkabs Erhvervelse, at kunne regne med Sikkerhed, samt skrive tydeligt og nogenlunde sprogrigtigt. Den, som paa et Sted, hvor offentlig Kunst- eller Tegneskole have, attraaer at ernære sig som Blikkenslager, Bogbinder, Bøssmager, Compasmager, Dreier, Gibser, Gjortler, Guldsmed, Hjulmager, Instrumentmager, Juvelerer, Kobbersmed, Maler, Possementmager, Sadelmager, Smed, Steenhugger, Stolemager, Sværdseger, Tinstøber eller Uhrmager, bør desuden være kyndig i Tegning, ligesom Enhver, der paa saadant Sted ønsker at ernære sig som Bygmester, Muurmester, Snedker, eller Tømmermester, tillige bør forstaae det for hans Fag Nødvendige af Architekturen. De i saa Henseende fornødne Beviser bør tilveiebringes fra Bestyrerne af den offentlige Kunst- eller Tegneskole. Hvorvidt Nogen, paa Grund af særdeles Omstændigheder, maatte kunne fritages for at tilveiebringe disse Beviser for Kyndighed i Tegning og Architektur, bestemmes af Kongen.

§. 35.

Bil en Laugsmester tillige drive andet Haandværk, der ogsaa er Laug under-

givet, skal han være underkastet de samme Forpligtelser, som enhver Anden, der vil være Mester i et saadant Laug. Dog kan i ethvert Tilfælde den, der er berettiget til at drive et Haandværk, tillige selv eller ved Svende drive andre Haandværk, uden deri at aflægge Mesterprøve, forsaavidt som disses Forbindelse med hiint udtræves til Frembringelse af noget heelt Fabrikat.

§. 36.

I det Borgerbrev, som meddeles en Haandværksmester, skal nævnes det eller de Haandværk, hvoraf han agter at ernære sig. Attraaer han fiden at drive flere eller andre Haandværk, skal han, forinden de udøves af ham, anmeldte saadant for Magistraten, som derom gjør Paategning paa Borgerbrevet. Vil nogen Haandværksmester nedlægge eet eller flere af ham drevne Haandværk, er han ligeledes pligtig til at gjøre Anmeldelse derom for Magistraten.

§. 37.

Finder nogen Mester ikke sit Udkomme ved at arbejde som Mester, skal han have Ret til, for en vis Tid eller indtil videre, at frasige sig sit Borgerkab som saadan, og ifølge heraf fritages han for de ham som Mester paaliggende Byrder og Udgifter, og er desuagtet berettiget til imidlertid at arbejde som Svend, eller paa anden Maade end ved Haandværk at ernære sig, uden derved at tabe Udgangen til, naar han finder for godt, igjen at indtræde i sin forrige Stilling som Mester, hvilket skal skee uden Bekostning for ham. Den, der saaledes er tilbagetraadt i noget Laug, ansees som om han var antaget i Lauget, efterat denne Lov er traadt i Kraft.

§. 38.

Flere Mestere kunne forene sig om at drive Værksted og Haandværk i Fællesskab og under fælleds Firma, naar de hver for sig have erhvervet Borgerkab.

§. 39.

Haandværksmestere skulle, foruden den Ret, der tilkommer dem, til i deres Bøllig at sælge de af dem forfærdigede eller forædlede Varer, endvidere være berettigede til, enten hver for sig eller flere i Fællesskab, i aaben Forhandlingsbod i den Kjøbstad, hvor de have Borgerkab, og paa Markeder, at forhandle bemeldte Varer.

§. 40.

Enhver Haandværksmester er berettiget til, fra hvilket Sted han finder tjenligst, at forskrive og selv at fortolde de Redskaber og Materialier, som han behøver til sin Haandværksdrift, men maa ikke dermed drive Handel uden til Mestere af samme Haandværk. Ligeledes har han Ret til selv at udfikbe og forsende de af ham forfærdigede eller forædlede Varer, saavel til uden- som indenrigske Steder.

§. 41. Doer nogen Mester, skal det være hans Enke uformeent at vedblive det eller de af ham drevne Haandværk, saalænge hun forbliver ugift. Har han hørt til Laug, skal dette drage Omsorg for, at hun til at forestaae Værkstedet om muligt erholder en duelig Svend, som staaer til Ansvar for dets ordentlige Bestyrelse. Disse Rettigheder tilkomme derimod ikke en Mesters Hustru, som enten aldeles, eller i Henseende til Bord og Seng, adskilles fra sin Mand, med mindre dertil erholdes sær Kongelig Tilladelse.

§. 42.

Kunstnere, som beklæde nogen offentlig Værepøst i deres Kunst, eller ere Medlemmer af noget Kunst-Akademie, eller have ved et saadant vundet den første Præmie, ere berettigede til, uden Indskrænkning af Laug, selv og ved antagne under deres Bestyrelse arbejdende Folk, at udføre alt det Haandværksarbejde, som deres Kunst giver dem Indsigt i og Duelighed til at forrette, efter derpaa at have erhvervet Borgerkab.

§. 43.

Følgende have Ret til i Kjøbstæderne, uden Borgerkabs Erhvervelse, Prøves Afleggelse, eller Indskrænkning af Laug, med egne Hænder, men uden Svende og Dreng, at drive Haandværk:

1. Søefarende, i den Tid, de ingen Hyre kunne erholde, hvilket i paakommende Tilfælde bør bevises med Indrolleringsofficiærens eller den fungerende Indrollerings-Betjents, eller, hvor ingen saadan er, med tvende paa Stedet boende Skipperes Attest; samt Søefarendes Hustruer, medens Mændene ere fraværende paa Søen;
2. Militaire, medens de ere i Garnisons- eller anden militair Tjeneste; dog maae de ikkun arbeide for Militaire og militaire Indretninger, men ei for Andre;
3. Affledigede Militaire, der have tjent upaaklageligen ved de hvervede Søe- og Landtropper over ti Aar, eller, hvis de have tjent kortere, formedelst Sygelighed ere affledigede;
4. Haandværksfolk ved Artilleriet og Søetaten;
5. Vægtere, saalænge de ere i saadan Tjeneste, eller naar de ere affledigede efter ti Aars upaaklagelige Tjeneste;
6. Andre, som nu for Tiden ere i Besiddelse af Ret til, uden at have Borgerkab som Mestere, at ernære sig i nogen Kjøbstad af et eller andet Haandværk, hvilke fremdeles, paa samme Maade som hidindtil, skulle være berettigede til Haand-

værksdrift, under den Betingelse, at de, ifølge en af Magistraten betimelig stæet Dpfordring, og inden tre Maanedes efterat denne Lov er bekendtgjort, anmeldte sig for Magistraten, for at antages som Frimestere i et vist Haandværk, hvorom Attest uden Betaling meddeles dem. Forøvrigt maa ingen Bevilling til at være Frimester herefter udstedes.

Ingen af de i denne § nævnte Haandværkere maa befatte sig med Dpførelse af Storstene, Bagerovne, Maltkjøller, eller nogetsomhelst Jldsted, Forsærdigelse af Compasjer, eller Arbeide i Guld og Sølv.

§. 44.

Ingen af de i § 43 ommeldte Personer maa, under Fortabelse af de dem i bemeldte § tilstaaede Rettigheder, arbeide i Fællig. Derimod ere de berettigede til at benytte deres Husfruers og hjemmeværende Børns Hjælp til Haandværkets Drift, dog hvad Sønerne angaaer, ikkun til de ere atten Aar gamle, ligesom de og maae betjene sig af Haandlangere til at forrette saadant Arbeide, hvortil ingen Haandværkskundskab fordres.

§. 45.

Under den i Slutningen af § 43 nævnte Indstrækning maae Haandværksarbeider ogsaa uden Hinder forsærdiges og udsælges af de til Fattigvæsenet hørende Indretninger og de offentlige Strafarbeidsanstalter, forsaavidt til Forsærdigelsen ikkun anvendes Indretningens eller Anstaltens egne Materialier, og Arbeidet ikke udføres efter Bestilling af Private.

§. 46.

Efter betydelige Jldsvaader og i andre særegne Tilfælde, hvor forsvarligt Arbeide ikke i Tide kan erholdes udført for billig Betaling ved Hjælp af dem, der i Almindelighed ere haandværksberettigede paa Stedet, kan Dverøvrigheden bemyndige andre Haandværkere til Arbeidets Udførelse, saalænge det gjøres fornødent, dog bør saadan Bemyndigelse, saavel som Anledningen dertil, offentlig bekendtgjøres.

§. 47.

Forsaavidt et Haandværks Drift er bunden til en vis Eiendom, f. Ex. Bagerie til en Bagergaard, skal § 2 ikke komme til Anvendelse, hvorimod Rettigheden ophører for Eiendommen, a) naar samtlige Mestere ere enige om at have Lauget, b) 10 Aar efterat de nu for Tiden værende Mestere i Lauget, eller disses Enker, forsaavidt de overtage Bruget efter deres Mænd, enten ere døde eller udgaaede af Lauget, c) naar Eieren i eet Aar lader Privilegiet ubenyttet. Naar en Eiendom ifølge forestaaende

Bestemmelse taber sit Privilegium, kan Borgerklub paa saadan Haandværksdrift meddeles en anden Haandværker, uden Hensyn til privilegeret Eiendom.

§. 48.

Ved Bævning, Forfærdigelse af Borneklæder, Fruentimmerklæder og Pynt, grovt Brøds Bævning, Udbrygning, Lysfæstbrygning og andre Haandteringer, der sædvanlig drives af Fruentimmer, eller som en Green af Huusflid, skal det være Enhver tilladt at ernære sig, forsaavidt det skeer uden Hjælp af Svende og Dreng.

§. 49.

Tilladelse til at drive et vist Haandværk uden Hjælp af Svende og Dreng, kan af Magistraten, efterat den i Forening med Formændene derom har taget Beslutning, udfærdiges for saadanne Enker eller ugifte Fruentimmer, som tilveiebringe antageligt Beviis for deres Duelighed i Haandværket, og enten ere over 40 Aar gamle, eller formedelst Svagelighed eller af anden særdeles Aarsag savne Udgang til paa anden lovlig Maade at ernære sig.

Tredie Capitel.

Om Haandværksfælle.

§. 50.

I Kjøbstæderne skal Enhver i Almindelighed være berettiget til at ernære sig ved Haandværk som Svend hos en Mester i det eller de Haandværk, som paa Stedet intet Laug har, uden forud ved Svendestykke at have beviist sin Duelighed. I de Haandværk derimod, som paa Stedet have Laug, skal Ingen tillades at ernære sig som Svend, med mindre han ved Svendestykke har beviist sin Duelighed. Ingen, der engang har aflagt Svendeprove i en Kjøbstad, er forpligtet til at aflægge den paany, ved at flytte i samme Fag og Egenkab til en anden Kjøbstad. I alle Tilfælde bortfalder for Fremtiden Forpligtelsen at staae visse Aar i Lære, inden Nogen kan blive Svend. Den, som underkaster sig Mesterprøve i Haandværket, og deri bestaaer, er derved fritagen for Svendeprove.

§. 51.

Naar Nogen attraaer at blive Svend i et Haandværk, for hvilket der paa Stedet er Laug, bør, hvad enten han har staaet i Lære som Dreng eller ikke, hans Fremgang i Haandværket, saavel som i Skrivning og Regning, prøves i en Laugsamling af to dertil af Aldermanden og Bisidderne udnævnte Mestere, og det af ham under

disse Mesteres Opsyn forfærdigede Provestykke forevises. Forfaavidt Provestykket er af det Slags, at det ikke kan bringes til det Sted, hvor Samlingen holdes, bør det synes af Bedkommende, hvor det er forfærdiget. Befindes han duelig som Svend, udfærdiges Lærebrev for ham af Aldermanden og Bisidderne, hvorfor betales en halv Speciesdaler til Aldermanden og ligesaa meget til Laugskassen.

§. 52.

Hvori Svendeprove for et Haandværk skal bestaae, bestemmes af Kongen, med de i § 26 nævnte Hensyn.

§. 53.

Er nogen Dreng oplært i et af de i § 34 nævnte Haandværk paa et Sted, hvor offentlig Kunst- og Tegneskole findes, maa Lærebrev for ham ei udfærdiges, forinden Attest om hans Kyndighed i Tegning eller Architektur er erhvervet fra Skolens Bestyrere. Denne Attest skal ordlydende indføres i Lærebrevet.

§. 54.

Ingen Svend maa begive sig af en Mesters Arbeide, ei heller Mesteren affædige ham, uden i det ringeste tre Maaneders Opsigelse fra en af Siderne har fundet Sted, med mindre en kortere Tid udtrykkelig er fastsat ved hans Antagelse; men for fremmede Svende, som reise paa deres Haandværk, er 14 Dage den sædvanlige Opsigelsestid.

§. 55.

En Mester kan uden foregaaende Opsigelse affædige en Svend, naar denne gjør sig skyldig i Opsætighed, Uduelighed eller Utroskab, bliver ude af Huset i flere Nætter uden Mesterens Tilladelse, forfalder til Drukkenskab eller forstyrrer Huusfreden.

§. 56.

Ligeledes er en Svend berettiget til uden Opsigelse at forlade Mesterens Arbeide, naar Mesteren overfalder ham med Slag eller grove ærefornærmende Udtryk, eller naar Svenden ei i rette Tid erholder den ham tilkommende Betaling, og han derom tre Dage, førend han forlader Tjenesten, har klaget til Politimesteren, eller, hvis han hører under Laug, til Aldermanden.

§. 57.

Enhver Laugsmester paaligger det, under Mulet af een Speciesdaler til Laugskassen, for Aldermanden at anmeldte, naar en Svend indtræder i eller udgaaer af hans Tjeneste. Andre Mestere paaligger det, under Mulet af een Speciesdaler, at gjøre lige Anmeldelse for Politimesteren.

§. 58.

Enhver Mester er pligtig paa Forlangende at meddele den Svend, som udtræder af hans Tjeneste, Skudsmaal angaaende hvor længe han har været i samme, og hvorledes han har opført sig.

§. 59.

Oldermand og Bisidderne ere pligtige at anmeldte for Politimesteren de under deres Laug hørende Svende, som uden lovlig Næringsvei paa Stedet opholde sig.

§. 60.

Trængende, under Laug hørende Haandværksvende skulle, naar de ved uforstyldt Sygdom gjøres uskikkede til Arbeide i nogen Tid, og ei have nogen Sygekasse, nyde en passende ugentlig Understøttelse af Laugskassen, dog ei i længere Tid end tre Maaneder.

§. 61.

Oldermanden og Bisidderne skulle være pligtige til uden Betaling at meddele den Laugsvend, som ønsker at reise paa sit Haandværk, og lovligen er skilt fra sin Mester, et Anbefalings- eller saakaldet Kundstabsbrev. For Svende ved de Haandværk, som ikke paa Stedet ere Laug undergivne, udstedes dette Brev af den Mester, hos hvem de sidst have tjent.

§. 62.

Reisende Laugsvende, som med Anbefalingsbrev ere komne til et Sted, hvor der i deres Haandværk gives Laug, skulle, naar de ei selv kunne forskaffe sig Ansættelse, henvende sig til Oldermanden, som har at sørge for at anbringe dem hos den eller de Laugsmestere, der først have meldt sig hos ham, for at erholde Svende. Laugsmestere, der formedelst Sygdom eller andre utilregnelige Uheld ikke selv kunne forestaae deres Værksted, saavelsom Laugsmesteres Enker, der drive Haandværket, have Fortrin til Svendes Erholdelse. Den Laugsmester, som har forskrevet en Svend og for hans Ankomst har underrettet Oldermanden derom, er, uden Hensyn til Ovenanførte, berettiget til at tage Svenden i sit Arbeide. I den Tid en saadan Svend er i Arbeide, bevares hans Anbefalingsbrev af Oldermanden og Bisidderne, der ved hans Afreise forsyne det med Paategning om hans uvisste Forhold.

§. 63.

Vælger en Laugsvend for en vis Tid, eller indtil videre, anden Næringsvei end Haandværk, er han berettiget til uden Bekostning igjen at indtræde i sine forhen havte Rettigheder som Svend, naar han om sin Udtrædelse har gjort Anmeldelse for Oldermanden.

Fjerde Capitel.

Om Læredrenge.

§. 64.

Mestere ere berettigede til at antage til Læredrenge hvem de finde sig bedst tjente med, uden at Nogen dertil skal have fortrinlig Udgang, det nedenfor i § 69 nævnte Tilfælde undtaget.

§. 65.

Naar en Mester antager nogen Læredreng, skal derom oprettes en skriftlig Contract, hvori Læreaarene og øvrige Vilkaar bestemmes, og som, forsaavidt Drengen er umyndig, indgaaes med hans Fader eller Børge. Denne Contract bør, saafremt Mesteren hører til Laug, tilligemed en bekræftet Gjenpart af samme, uopholdelig leveres til Oldermænden, som bør oplæse den for Parterne, og modtage deres Tilstaaelse om, at den saaledes af dem er indgaaet, hvorefter han antegner Saadant i Laugets Protocol, og meddeler Attest derom paa Contracten. For Antegnelsen og Attesten betaler Mesteren en halv Speciesdaler til Oldermænden.

§. 66.

Forsømmer nogen Mester ved en Læredrengs Antagelse at oprette skriftlig Contract, eller en Laugsmester at lade sin Læredrengs Contract antegne i Laugs-Protocol, bøder han een Speciesdaler for hver Uge, saadant forsømmes, efterat Drengen er tagen i Lære, dog bør Mulcten ikke overstige 50 Speciesdaler. Af Laugsmestere erlægges disse Mulcter til Laugskassen.

§. 67.

Bedkommende kunne forene sig om en Prøvetid af i det højeste tolv Uger for Læredrengen, forinden Contract oprettes.

§. 68.

Lærecontracter maa ikke lyde paa længere Tid end sex Aar.

§. 69.

Øer en Laugsmester forend Læretiden er udløben, og hans Enke ei fortsætter Haandværkets Drift, skal Oldermænden paa Bedkommendes Forlangende, under Mulct af to til tyve Speciesdaler, drage Omsorg for Drengens Ansættelse hos en anden Mester, efter den med forrige Mester indgaaede Contract, og maa, under lige Mulct, ingen ny Læredreng antages af nogen Laugsmester i samme Haandværk, forinden saa-

den Dreng igjen er ansat, saafremt der ikke er grundet Tvivl om, at en Mester med ham vil være tjent.

§. 70.

Derfom nogen Mester mishandler en ham til Dplærelse i Haandværket betroet Dreng, kan hans Fader eller Børge tage ham ud af Læren, og den Mester, som saaledes har forseet sig, bør tilbagebetale de Penge, han for Drengens Dplærelse maatte have oppebaaret.

§. 71.

Ingen Mester maa uden Nødvendighed, eller uden at saadant i Lærecontracten udtryffeligt er betinget, bruge Læredrengen til andre Syssler end dem, der vedkomme Haandværket, i hvilket denne bør slittigen øves, og gjøres nøie bekjendt med samtlige Haandgreb. Ligeledes bør Mesteren være forbunden at tilholde Læredrengen at søge Skole, ei alene indtil han er confirmeret, men ogsaa senere, naar han ikke til den Tid nogenlunde har erhvervet Færdighed i Skrivning og Regning, samt efter Omstændighederne i Tegning og Architektur.

§. 72.

Haandværksdrengene maae ikke hverves til militair Tjeneste uden Mesterens og Børgens Samtykke.

§. 73.

De, som ere værnepligtige, maae ikke til Læredrengene antages uden efter foregaaende Anmeldelse for vedkommende Stamrollefører og derom fra denne erhvervet Beviis.

§. 74.

Naar den ved Contracten bestemte Tid er udloben, og Drengen er oplært hos en Laugsmester, bør det Provestykke, han har at gjøre for at blive Svend, ikke forfærdiges hos den Mester, hos hvilken han har staaet i Lære. Befindes Drengen at mangle Kundskab og Færdighed, saaledes at han ikke kan ansees for en duelig Svend, paaligger det hans Mester at bevise, at han har haft vedbørlig Omsorg for Drengens Underviisning. Bevises dette, er Mesteren angerløs. I modsat Fald bør Udermanden, naar det af Vedkommende forlanges, sørge for, at Drengen andetssteds gives den ham endnu manglende Underviisning, og bør Mesteren ikke alene udrede Erstatning, men ogsaa bøde fra 10 til 50 Speciesdaler. Samme Forpligtelse paaligger den Mester udenfor Laug, der har gjort sig skyldig i saadan Forsømmelse.

§. 75.

Det er Pligt for Mesteren at afholde sine Væredrenge fra Spille-, Drikke- og Dandsfe-Huse.

Femte Capitel.

Om det indbyrdes Forhold imellem Mestere og deres Svende og Dreng.

§. 76.

Svende og Dreng staae i Almindelighed i samme Forhold til deres Mester, som Tjenestefolk til deres Huusbonde, dog saaledes, at Huustugt kun er anvendelig paa Dreng, men ei paa Svende.

§. 77.

Ingen Svend eller Dreng maa forfærdige eller sælge noget Arbeide for sin egen Regning, uden hans Mesters dertil givne Tilladelse. Forseer han sig derimod, forbryder han Arbeidets Værdie til Mesteren, og erlægger, hvis han er over femten Aar, i Bøder et ligesaa stort Beløb.

§. 78.

Den i nogle Haandværk brugelige fri Mandag skal være affkaffet, og enhver Svend og Dreng være pligtig til, forsaavidt Arbeidets Natur tillader det, at arbeide alle Søndage i sin Mesters Tjeneste.

Sjette Capitel.

Om Haandværksdrift udenfor Kjøbstæderne.

§. 79.

Udenfor Kjøbstædernes Grund maa Enhver, med eller uden Medarbejdere, ernære sig ved hvilketfomhelst Haandværk, han vil og kan, dog maa Ingen befatte sig med Forfærdigelsen af Compasser, eller Arbeide i Guld og Sølv, med mindre dertil erholdes Amtmandens Bevilling. Haandværkere, der ikke boe længere end $\frac{1}{4}$ Mil fra de Grændser, inden hvilke borgerlig Næring maa drives i en Kjøbstad, skulle, forsaavidt de arbeide for Kjøbstadens Indvaanere, eller udenfor de Tilfælde, hvori saadant er Enhver tilladt, affætte deres Arbeider i den, deeltage i Byens Kjøbstædsstat og den Deel af Byeskatten, der lignes paa Næringen.

§. 80.

De Haandværksmestere, som nu for Tiden ere boefatte i noget Ladested, og have taget Borgerskab i en Kjøbstad, skulle have samme Ret, som Mesterne i Kjøbstæderne i Almindelighed. Henhøre de til et i en Kjøbstad i Riget værende Laug, er desuden det i § 6 Bestemte ogsaa paa dem anvendeligt.

Syvende Capitel.

Almindelige Bestemmelser.

§. 81.

Indførelse af Haandværksarbejder fra Landet og Ladestederne til Kjøbstæderne skal være fri, undtagen forsaavidt noget Laug efter de gjældende Love har Ret til at modsætte sig saadan Indførelse af et eller andet Haandværksarbejde. Denne Ret skal dog ikke være til Hinder for Indførelsen under Markeder, eller naar Arbeidet enten aldeles ikke, eller ei inden passende Tid kan erholdes hos Lauget. Haandværksarbejder, som i en Kjøbstad ere forfærdigede, skulle under alle Omstændigheder ubehindret til en anden Kjøbstad kunne indføres.

§. 82.

Patent paa Opfindelser i Kunst, Haandværk og Fabrikdrift meddeles af Kongen, dog ikke paa længere Tid end 10 Aar, og imod at Vedkommende, forinden Patentet meddeles, indgiver nøiagtig Beretning om, naar Opfindelsen er gjort og hvori den bestaaer, saa at Andre derved sættes istand til, efter Patentets Udlob, fuldstændigen at kunne udøve Opfindelsen. Have Flere samtidigt gjort samme Opfindelse, og Samtlige ønske Eneret til Udøvelsen deraf i Forhold til Andre, da kunne de vente at erholde Patent paa Vilkaar som ovenanført, dog saaledes, at Enhver af dem kan frasælge denne Eneret med samme Virkning, som om Alle havde frasaldt den. Den, der meddeles Patent, bør, naar det er i en Kjøbstad han benytter samme, tage Borgerkab, og har forøvrigt de samme Rettigheder og Pligter, som Haandværksmestere, men er dog under enhver Omstændighed fritagen for at aflægge Mesterprøve.

§. 83.

De Fabrikker, som drives med Kongelig Bevilling, ere undtagne fra al Indskrænkning af Laug, og kunne afhænde deres Producter, hvor de ville.

§. 84.

Enhver er berettiget til at benytte sine egne saavelsom sine i stadig Tjeneste værende Lyendes Færdigheder til Haandværksarbeide for sig og samlevende Familie, dog, hvad Kjøbstæderne angaaer, kun forsaavidt saadant Lyende ikke henhører til de i §§ 37 og 62 nævnte Mestere og Evende. Skorstenes, Bagerovnes, Maltkjøllers og andre Ildsteders Dpførelse i Kjøb- og Ladestæderne, Arbeide i Guld og Sølv, samt Compasfers Forfærdigelse ere undtagne fra disse Haandværksarbeider.

§. 85.

Den som gjør sig skyldig i uberettiget Haandværksdrift, bør bøde første Gang fra 2 til 10 Spd., og stæer det oftere, fra 5 til 25 Spd. Paa samme Maade ansees den Haandværker, som overbevises om at have tilladt en Ubertigtet at øve Haandværksdrift i sit Navn.

§. 86.

Under Straf af Varernes Forbrydelse til Stedets Fattigkasse ere Guld- og Sølvarbeidere forpligtede til, enten ved Guardeinen, hvor denne haves, eller i modsat Fald selv, paa deres Arbeide at betegne Guldets eller Sølvets Gehalt, i Henseende til hvilken forholdes efter de gjældende Love.

§. 87.

De, som uden at være berettigede til at forfærdige Compasser eller Arbeide i Guld og Sølv, dermed befatte sig, straffes med Fængsel paa Band og Brød fra 5 til 15 Dage, og, naar det stæer oftere, med Tugthuusarbeide fra 2 Maaneder til 2 Aar.

§. 88.

Samme Straf skulle de være undergivne, som forfærdige Vægter, Ballancer og Lodder, saavelsom Normaler for Længde- og Huulmaal, uden dertil at være berettigede ifølge de om Maal og Vægt gjældende Love.

§. 89.

Uagtet denne Lov ogsaa i Almindelighed for Bogtrykkerierne er gjældende, maae disse dog ei drives udenfor Kjøbstæderne uden med Kongelig Tilladelse, ei heller i Kjøbstæderne af nogen Anden end den, som derpaa har erhvervet Borgerskab, Alt under samme Straf som i § 85 bestemt.

§. 90.

Paa Bergstaden Kongsberg, saavelsom i Flesbergs, Sandsværds og Egers Præ-

fregjelde, maa Ingen befatte sig med noget Arbeide i Guld eller Sølv under Straf efter § 87.

§. 91.

Forsaauidt de ved denne Lov bestemte Bøder ikke er givet anden Bestemmelse, tilfalde de Stedets Fattigkæsse.

§. 92.

Sager, der angaae

a. ulovlig Haandværksdrift;

b. de Rettigheder, der tilkomme, eller de Pligter, der paaligge Haandværkere som saadanne;

c. det indbyrdes Forhold mellem Haandværkere, samt disses Svende og Drenges eller Medarbejdere;

skulle som Politiefager behandles.

§. 93.

Følgende Love og Anordninger sættes, forsaavidt de endnu ere gjældende, herved ud af Kraft, nemlig:

Forordningen om Laugene udi Kjøbstæderne af 23de December 1681;

Forordningen om Haandværks-Svende og Drenges i Kjøbstæderne af 6te Mai 1682;

Forordningen om Svende og Drenges, som Haandværket lært have, af 28de October 1684;

Forordningen om hvorvidt fattige Haandværksfolk i Kjøbstæderne, som ere udenfor Laugene, maae arbeide, af 2den Mai 1685;

Forordningen om Privilegierne for dem, som Uldne-Manufacturere ville lade indrette og fortsætte, af 10de December 1698;

Rescriptet angaaende Militaires Haandværksarbeide, af 7de September 1708;

Rescriptet angaaende Smedkerarbeides Forfærdigelse af Tjenstedrenges, af 12te Marts 1723;

Forordningen om at reducerede og dimitterede Militaire maae ernære sig af deres egne Hænders Arbeide m. v., af 29de December 1732;

Rescriptet angaaende hvorledes Disputer i Laugene skulle afgjøres, af 11te December 1733;

Rescriptet angaaende at de Militaire i Bergen maae nyde samme Friheder, som de Militaire i Kjøbenhavn efter Forordningen af 25de Marts 1725 er blevet forundt, af 13de Mai 1735;

Patent, at det Mandskab, som har staaet i Kongelig Krigstjeneste i fjorten Aar, skal

- alene nyde de Friheder, som Forordningen af 29de December 1732 dem bevilger, af 24de Januar 1738;
- Forordningen, at de i Stederne i Garnison eller Qvarteer liggende Soldater maae uden Forskjel for alle militaire Personer, som opholde sig paa de Steder, hvor de ere forlagte, forfærdige alt Arbeide, som de med egne Hænder og uden Hjælp af Svende og Drengene kan overkomme, af 20de Marts 1739;
- Rescripterne angaaende at alle i Garnison liggende Militaire maae bruge deres Haandværk, dog ifkun for Militaire, af 30te Juni og 7de Juli 1741;
- Rescriptet, at visse affledigede Militaire gives Frihed til at arbeide m. v., af 27de October 1741;
- Rescriptet angaaende hvorledes Disputer i Laugene skal afgjøres, af 25de Januar 1743;
- Rescriptet angaaende det samme, af 5te November 1745;
- Rescriptet angaaende at Bergens Lugt- og Manufactur-Huus's Mestere maae antage Børn af Skolerne i Lære og gjøre dem til Svende, af 8de August 1777;
- Placaten angaaende Forbud paa Metal-Stobning i Flesbergs Præstegjeld, af 2den April 1781;
- Forordningen angaaende Tobakshandelen og Tobaks-Forarbeidningen, af 14de Juni 1786, dens 2det Afsnit om Fabrikationen;
- Rescriptet angaaende at Bærger og Forstandere for offentlige Stiftelser maae til Bygningerne betjene sig af hvilke Haandværksfolk de ville, af 19de Januar 1787;
- Rescriptet angaaende at til bortliciteret Arbeide ved offentlige Bygninger maa bruges hvilket som helst Haandværkere, af 9de April 1790;
- Placaten angaaende Forbud paa at Metalstobere og Gjortlere maae nedsætte sig paa Kongsberg, eller nogen saadan Haandtering der drives, af 6te December 1799;
- Placaten, at Haandværkere ved Artillerie-Brigaden maae arbeide saavel for Civile som Militaire, af 22de Juni 1810; og
- Rescript, angaaende at Ingen maa antages i Christiania som Mester eller Svend i Bogbinder, Bøsssemager med flere Laug, forinden Tegning til Mester- eller Svende-Stykke er bedømt af Dyrigheden, af 19de Mai 1813.

§. 94.

Endvidere skulle alle hidtil udgivne Bestemmelser, af hvilken som helst Beskaffenhed disse end maatte være, herefter være ophævede, forsaavidt de stride imod denne Lov; dog med Undtagelse af de Bevillinger og alle andre end de i denne Lovs § 47 omhandlede Privilegier, som med Hensyn til Haandværksdrift maatte være udfærdigede for bestemte Personer eller Anlæg.

Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne Beslutning som Lov.

Givet paa Stockholms Slot den 15de Juli 1839.

Under Vor Haand og Rigets Segl.

CARL JOHAN

Løvenskiold,

Fredr. Due.

